

Oslo kommune
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 24.10.2017

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201703300-31

Monica Kastet, 23 46 16 06

426

OPPFØLGING AV MØTET OM VOLD I SKOLEN. BORTVISNINGSREGLENE

Det vises til møte i Kunnskapsdepartementet 11/10-2017 hvor Oslo kommune tok opp behovet for forbedringer/tiltak i dagens regelverk om bortvisning.

Nedenfor følger noen områder hvor vi mener det er behov for forbedringer eller klargjøringer i dagens regelverk.

1.

Vi trenger lovhjemmel for en form for suspensjon av eleven i perioden fra en alvorlig hendelse har skjedd og frem til ferdigstilt saksbehandlingsprosess for et eventuelt vedtak om bortvisning for resten av skoleåret.

Nærmere om forslaget: I saker hvor vi vurderer å fatte enkeltvedtak om bortvisning fra videregående skole for resten av skoleåret (opplæringslova § 9A-11), er det i loven ingen åpning for en form for suspensjon i tiden mellom en særlig alvorlig hendelse og bortvisningsvedtaket. Eleven skal før bortvisning først motta forhåndsvarsel og tilbys å gi sin forklaring enten skriftlig eller muntlig før et eventuelt vedtak om bortvisning fattes. Det vanlige er at eleven/foresatte ønsker et møte. Deretter skal elevens forklaring vurderes før et eventuelt bortvisningsvedtak fattes. Denne saksbehandlingsprosessen kan ta flere dager, ofte en ukes tid. Av hensyn til andre elever og skolemiljøet så vel som arbeidsmiljøet for lærerne er det behov for en hjemmel for lovlig å sende eleven hjem uten undervisningsplikt frem til vedtak om eventuell bortvisning er fattet. I disse sakene er det normalt ikke tilstrekkelig med en hjemmel for hjemmeundervisning av hensyn til sikkerheten for dem som i så fall skulle undervist eleven.

2.

Vi trenger en klargjøring av hva som omfattes av lovens krav om at bruddene må være "særleg alvorlege" for å kunne bortvises for resten av skoleåret, jf . opplæringslova § 9A-11 andre ledd siste setning.

Nærmere om forslaget: I forarbeidene til nytt kapittel 9A i opplæringslova, har departementet presisert at det ikke er noen plikt til å ha prøvd ut andre tiltak for en eventuell bortvisning, det holder at det har vært vurdert. Videre har departementet fremhevet at det ikke skal brukes mer

inngripende tiltak en nødvendig, jf. Prp 57 L 2016-2017 pkt. 8.5.4.2. Det er imidlertid ikke eksemplifisert hvilke enkelthendelser som kan være tilstrekkelig for å bortvise for resten av året, utover at det sies at det er de alvorlige og grove tilfellene som omfattes av bestemmelsen. Vi vurderer det slik at alvorlige og grove tilfeller for eksempel kan være elever som på skolen truer med kniv eller våpen, selv om kniven/våpenet er forsvunnet/gjemt innen politiet kommer for å ransake eleven, en elev grovt psykisk krenker en annen elev eller ansatt ved for eksempel trusler mot personen/dennes familie eller ved å bruke sosiale medier til å publisere elever i seksuell aktivitet, eller grovt fysisk krenker en annen for eksempel med ulike former for seksuelle handlinger, kvelertak etc. Vi ber om at departementet klargjør at disse eksemplene er innenfor vilkåret for å bortvise en elev for resten av skoleåret.

3.

Vi trenger i opplæringslova flere hjemler for å kunne fatte inngripende vedtak overfor elever, både for å kunne tvangsflytte en elev i videregående skole, samt å kunne fatte inngripende vedtak rettet mot eleven i skolehverdagen.

Nærmere om forslaget: I opplæringslova er det etter 1. august 2017 ikke lengre hjemler for inngripende vedtak mot elever utover å bortvise elever i grunn- og videregående skole, samt tvangsflytte elever i grunnskolen. Vi har behov for en egen hjemmel for å fatte inngripende enkeltvedtak som ledd i oppfølgingen av aktivitetsplikten i opplæringslova § 9A-4, men også der en elevs uakseptable atferd er rettet mot ansatte. Slike inngripende vedtak er for eksempel vedtak som over en lengre periode begrenser elevens bevegelsesfrihet på arenaer i skolens regi (ikke å være i deler av skolegården, ha pauser på andre tider, sitte inne i friminutt, ikke delta på klassetur etc.), samt vedtak om at en elev skal "fotfølges" av en miljøarbeider/securitasvakt for å hindre at eleven krenker andre elever eller ansatte. For ordens skyld, skolen har og må fortsatt ha adgang til å sette inn nødvendige tiltak for korte perioder i henhold til skolens bestemmelsesrett under hensyn til elevenes beste og/eller sikkerhetshensyn, noe også Fylkesmannen i enkeltsaker har vært enig i.

Videre er det i opplæringslova ingen hjemmel for å tvangsflytte elever på videregående skole, for eksempel for å bryte opp en gjeng. I praksis må vi da varsle bortvisning for resten av skoleåret og foreslå for eleven et frivillig bytte av skole for ikke å bli bortvist. Dette forutsetter imidlertid at vilkårene for bortvisning for resten av skoleåret er til stede. Det er behov for en hjemmel for å tvangsflytte elever på videregående skole også for de tilfeller hvor vilkårene for bortvisning for resten av skoleåret ikke er tilstede.

4.

Vi trenger i opplæringslova flere alternative støtteordninger for elever som bortvises fra skolen.

Nærmere om forslaget: I opplæringslova § 3-6 er det en regel om at fylkeskommunen skal ha en oppfølgingstjeneste (OT-tjeneste) for ungdom som ikke er i opplæring, for eksempel fordi eleven er bortvist. Slik vi ser det, kan det være behov for å vurdere ytterligere tiltak til denne bestemmelsen. OT-tjenesten i regi av bydelene trer så vidt vi er kjent med ikke inn ved kortere fravær fra skolen, som bortvisning for enkeltdager, og er så vidt vi vet også et frivillig tilbud til den som ikke er på skolen. Det bør vurderes et mer utbygget tilbud som den bortviste eleven plikter å delta i.

5.

Vi trenger i opplæringslova og i forvaltningsloven hjemler som gjør det enkelt for skolen og andre offentlige instanser ("laget rundt eleven") å samarbeide om utfordringene rundt en elev uten at reglene om taushetsplikt begrenser nødvendig samhandling/informasjonsflyt.

Nærmere om forslaget: I opplæringslova er det i dag en egen hjemmel for å kunne varsle barnevernet uten hensyn til taushetsplikten, jf. opplæringslova § 15-3. En tilsvarende hjemmel for å gi opplysninger (uavhengig av taushetsplikten) til politi og skolens helsesøster finnes ikke. Vi mener også at dagens regelverk ikke er tilstrekkelig for at politi, helsesøster og barnevern kan gi skolen nødvendige opplysninger. Dette er viktig for at skolen kan vurdere hvilke tiltak som kan være til elevens beste i ulike situasjoner. I forvaltningsloven er adgangen til å utveksle opplysninger med andre forvaltningsorganer både snever og uklar, jf. forvaltningsloven § 13b nr. 5. Det er derfor behov for å klargjøre også dette regelverket.

Med hilsen

Bente T. Fagerli
kommunaldirektør

Ole Christian Melhus
seksjonssjef

Godkjent elektronisk

Kopi til: Utdanningsetaten, Postboks 6127 Etterstad, 0602 OSLO